

Říkali jsme jim „Rusáci“, ale byli to Litevci, Estonci, Gruzínci, Ukrajínci...

[pz prvnizpravy.cz/zpravy/politika/rikali-jsme-jim-rusaci-ale-byli-to-litevci-estonci-gruzinci-ukrajinci](https://www.prvnizpravy.cz/zpravy/politika/rikali-jsme-jim-rusaci-ale-byli-to-litevci-estonci-gruzinci-ukrajinci)

A co k tomu říká Jaroslav Bašta, disident a pamětník v rozhovoru pro Parlamentnilisty.cz?

Jde o zvláštní jev, o němž jsem si dříve naivně myslel, že je typický pro Balkán či Kavkaz. Staré, zdánlivě zapomenuté křivdy a traumata se po dvou generacích náhle stanou tak živými a palčivými, že stojí za to začít kvůli nim válčit. V českém případě před pár lety začali relativně mladí komunální politici bojovat s naší minulostí. Aniž ji znali a chápali. Stačilo jim, že Ruskou federaci ztotožnili se Sovětským svazem. Hodnotím to tak, že potřebovali mít svého nepřítele a svou válku. Důsledky obojího si naplno užijeme v nastávající zimě. Míra jejich nenávisti vůči Rusku po půl roce války na Ukrajině je pro mne pochopitelnější než třeba v roce 2019.

Situace mi trochu připomíná rok 1914, kdy obecně po celé Evropě starší generace politiků varovala před válečným konfliktem, ale ta mladší s nadšením rukovala do války. Když se vše zhroutilo a zcela se změnil svět, mladí, původně nadšení válečníci z rozpoutání katastrofy obvinili zastánce mírových řešení.

Vy jste signatářem Charty 77, opozice vůči režimu, který na sovětských tancích stál. Jaký byl vůbec tehdy v disentu postoj vůči Rusku? Byli okupanti vnímáni ideologicky, nebo národnostně jako „Kreml“, jak slyšíme dnes?

Okupanty jsem vždy označoval za Sověty. Naše naděje, která se nakonec naplnila, byla v tom, že jednotlivé národy v Sovětském svazu se nakonec osvobodí, že projekt vzniku nového sovětského člověka se zhroutí spolu s „Říší zla“ a Litevci, Lotyši, Estonci, Gruzínci, Ukrajinci i Rusové získají své vlastní nezávislé státy. Obecně se sice pro okupační vojáky používal termín Rusáci, ale věděli jsme, že jde o mnohonárodnostní společenství držené ideologicky.

Ona s tím souvisí i jedna drobnější kauza letošního výročí, odehrávající se na sociálních sítích. Na Wikipedii byla přímo ve výroční den změněna informace o národnosti Leonida Brežněva z ukrajinské na ruskou a rozpoutala se debata o podílu Ukrajiny a Ukrajinců na tehdejší invazi. Jak se z vaší zkušenosti díváte na pozici Ukrajiny v rámci SSSR vy?

Zřetelně mám smůlu, že už hodně pamatuji. Vpád pěti armád do Československa se oficiálně jmenoval Operace Dunaj a velel jí generál Pavlovskij, rodák ze západní Ukrajiny. Možná proto pouze v jedné jediné postsovětské zemi mají účastníci tohoto zločinu postavení vojenských veteránů odměněných takto za záchranu socialismu. Na Ukrajině. Ostatně když jsem srovnával situaci v postsovětských zemích, Ukrajina v mnoha ohledech ještě po roce 2000 zůstávala hodně sovětskou. Leninopad (bourání pomníků z dob SSSR, nejen Leninových) tam nastal až po roce 2014, po druhém Majdanu. Čtvrt století po Pobaltí.

Předsedkyně TOP 09 Markéta Pekarová Adamová po kritice za prohlášení, že si lidé mají v zimě vzít druhý svetr, přišla s vysvětlením, že svetr je symbol boje proti Putinovi a kádrovat, zda jej lidé nosí či nikoliv. Co říkáte na představu svetru jako „uniformy“?

Paní Markéta Pekarová Adamová by si možná měla něco málo přečíst o roli uniforem v politice. Nejen těch vojenských. Ovšem hovořit o svetru jako symbolu boje proti Putinovi v době letních tropických veder... To nemohla počkat až na tu zimu? Půjdu-li do Sněmovny v saku, určitě nebudu prokádrován.

Ministryně obrany Jana Černochová se kontroverzně vyjádřila ke smrti dcery ruského publicisty a ideologa Dugina. Psala o tom, že potlačuje své lidství a nepociťuje lítost k dceři ani otci. Někteří hovoří o schvalování terorismu, na které pamatuje trestní zákoník. Jak se na její vyjádření díváte vy?

Paní ministryně Jana Černochová se opakovaně vyjádřila velmi nešťastně. Promeškala svou příležitost mlčet.

Zaznívala varování, že Německo tlačící zelenou agendu je nebezpečné sobě i svým sousedům. V poslední době to ale vypadá, že nejradikálnější postoje v Německu korigují. Sdílíte tento optimismus?

Kvůli německé zelené agendě jsme z 97 % závislí na ruském zemním plynu, který v zimě nebude. To důvod k optimismu opravdu není.